

המאמר על הכותל

מאמר הראיה ב' (אין מרד קק)

כתלנו

ישראל ולעמי התרבות כולם!

- גוי אחד יש בעולם, ישראל שמו. וזמן הוא הגוי הזה, כחות אדירים עמדו עליו להכנידו מן העולם, עמים רבים חמושי כח זרוע כשר, כבואו ארצו, החריבו מקדשו, פזרו את בניו לכל עבר, וצדדו אותו כחמת נקם. ולעם הזה ישנה נשמה אדירה, רבת אונים אשר לא תוכל להכחד, נשמת חיים רוויה לשד של יוצר החיים כולם.
- הנשמה הזאת נתגלתה בעולם על-ידי ספר הספרים, הכתוב בכתב קודש קדשים, ועוז ד' אשר בספר הגדול והקדוש הזה הוא היסוד לתרבות האנושות, ההנה וההעדרה. לעם הזה היה מקדש נשגב בקדושתו מכל מקדש אשר במלוא העולם כולו, ואחרי אשר נשדדה ארצו ונחרב מקדש גאוונו נשאר לו אך שריד אחד בארץ החיים, - זהו כתלנו - כותל המערבי.
- וכשפארי בניו, הבאים ממרחקים כנשמות כמהות לגאון עולמם, באים הם ושופכים שיה, במקום הקדושה הזה - שריד כל המחמדים של אומת הפלואה - כל עם שיש לו זיק ניצוץ נשמת אנוש, מוכרח הוא לעמוד ברטט של חרדת קודש לפני הדרת השיבה וגאון הצפייה אשר לעם עתיק היומין, אשר אור נבואת האמת מאיר לו את דרכו מלאת התחתחים.
- והנה באה צרה על האנושיות: מלחמת העולם רוויה הרמים, ועיני עמים נאורים נפתחו לרווחה, אונים פתחו וזעקת וקן העמים הגיעה עד לבם, והעם הנאור הבריטי וחבר העמים ועוד עמים העומדים לנס התרבות, הכירו את אור הצדק, וירישת הבית הלאומי לישראל כארץ האבות הקדושה והעתיקה הוכרה באורח משפט.

את המאמר הזה כתב מרן הרב בעקבות האירוע דלקמן, מתוך הספר "יומן הכותל המערבי" שנכתב ע"י רב הכותל, הגאון הקדוש הרב יצחק אביגדור אורנשטיין הי"ד

- לאחר כבוש הארץ על ידי האנגלים, בסוף מלחמת העולם הראשונה, השבו היהודים לתומם כי הגיעו ימי בטחון, מנוחה ושלוה, אך נחפזו הם כי פרצה רוח רעה בקרב המשלמים יושבי הארץ אשר לא ידעו כמותה עד הימים האם. וזה הורב: האנגלים כדרכם אהבו בשיטת הפרד ומשול סכסכו בין העדות בארץ ישראל, היהודית והמושלמית, ובכדי ללבות את האש עוד יותר נטמלו לענין תפלת היהודים ליד הכותל המערבי, מושל מצוה ירושלים, קיסר רוסיה, שהיה מגדולי שונאי ישראל, נתן את האות ובספקדותו נשלחו הקצין האנגלי מר דף ושטרסרם להסיר את מחיצת הכד שהעמידו לשעת התפלה בין הגבוים לנשים בכותל המערבי, ובעצם תפלת שמונה עשרה ביום הכפורים תרפ"ט (24.9.1928) באו השוטרים הבריטיים, הבו והשליכו לארץ זקנים, נשים וגברים שעמדו בצד הכבד והוציאו את המחיצה הגיל, מעשה זדוני זה הסעיר את הישוב העברי, הכל ראו בכך פגיעה ועלבון כבד, הרחוק סערו מאד בקרב היהודים, הממשלה המנדטורית דאגה ליצור סערת רוחות מקבילה גם בין הערבים, ועוררה אותם להתנגד לתפלת היהודים על יד הכותל בכלל, אף הפיצה בקרב הערבים את העלילה המנוחבת שהיהודים מתכוונים לכבוש את הר הבית והכותל המערבי והמשמם להם במים להתקפה.
- שלטונות המנדט נצלו את המצב המעורר וקבעו חוקים שהגבילו את צעדי היהודים בכותל, מסודות הישוב יצאו כמחאה גדולה נגד מעשה הגבלה של קיסרוטש וחבריו, אספו עם התקימו בכל רחבי הארץ והעולם היהודי בחפזות, שמיאו אף הן נמרצות על לחול הקודש והעלבון הלאומי, הגדילו לעשות והצד הלאומי שיצא בכדו אל הערבים בו הוסבר להם המעשה הזדוני שנעשה ליד הכותל על ידי המשטרה הבריטית, אשר גם שרדו את קצבתו הקיצונית של הג' אמין אל תומיני, מופתי ירושלים, להפיק אגדות על רצונם של היהודים לכבוש את הר הבית.
- בעקבות הסערה שקמה פרסם משרד המשפחות בלונדון "ספר לבן" בענין המאורע ביום הכפורים בכותל המערבי, המביאה את תודעת ממשלת ארץ ישראל שפרסמה ביום 26.9.1928 והמצדיקה את מעשהו של קיסרוטש ועושי דבריו באמרה בזרועותיה:
- הממשלה סבורה שהסרת המחיצה היתה נחוצה בשום לב לחובת השמירה על הסטטוס-קו, לא היה מקום לפקסוק ביחס לסילוק המחיצה למחרת היום מכיון שהממשלה עומדת על יד הכותל נסתלק מלהסירה, ומחובתה של ממשלת ארץ ישראל להבטיח, שלא תהיה שום פגיעה בסטטוס-קו, אם החודשים יו שנתחדשו ביום הכפורים נעשו מתוך הסכמתם של המסורות האחרים של היהודים, הרי הסכמה זו מן הראוי היה לה שתנתן מתוך ידיעה ברורה, שכל זמן שלא ניתנה רשות מאת הממשלה זמאת המשלמים בעלי הרחבה, תצטרך הממשלה להפסיק כל פגיעה בסטטוס-קו ביום הכפורים.

- הנשמות המרוכבות של העם הגדול החלו להרגיש כרגש חי מה הוא להם שריד הקודש הזה, תמצית כל המחמדים אשר לעם בארץ.
- וביום הגדול והקדוש, ביום הכפורים, אשר כל האומה, ככל תפוצותיה, הוגה נכאים בזכרון גאון קדשה, מימי קדם, אשר שבעתים יגדלו או רושם הכבוד אשר יחקק על לב כל עם וכל איש בעל תרבות ונימוס לעומת הגוי האיתן הזה המפיץ מזהר נשמתו קרני אודות קודש על פני תבל, ויחידי העם, שהם כרוחו כאי כחו מכל אפסי ארץ, עומדים ומתרוממים כרומוט קודש, מתפחים ומתמגגים מעוצר רעה ריגון מכל אשר עבר עליהם מידי מרכאיהם חנם, מתנחמים הם כאור הנשמה הגדולה נזולת המרומם אשר אתם, שהיא ערוכת חייהם לנצח.
- והנה באו אלה, שהם כמו שלוחים של העם התרבותי הגדול, - העם הבריטי - ובעקב שטנה, הבאה מחוסר תרבות ומצרות עין, הרפו בנסות את כל מחשבות הוהב, את כל בניני האצילות המתרוממים כנשמות המתפללים, שליחי הצבור הישראלי מכל אפסיים, האומה התפוצה מיגון וכאב נעכר, ורשמי קטנות המוח ואטימית ההרגשה נגד הר עולם זה עוד הולכים ומתגלים, על-ידי עולות, ששרון הוא קליפת השום.
- ידע ישראל, את אשר נעשה לשריד מתמדד! וידעו עמי התרבות כולם וחברי-הלאומים והעם הבריטי בעל המנדט ביחוד! ויראו לחקן את המעוות ולא יסיפו לנגוע עוד בנחלת קודש קדשים.
- וידעו ויכירו מי הוא זה העומד אחר כתלנו.

(ליום השמיני במרחשון שהוכרז יום תענית צבור כא"י על עלבון הכותל המערבי)

דבר המלך במועצה בנוגע לכותל המערבי 1931

המסקנות הכלולות בהצגות וועדה הבין לאומית לעניני כותל המערבי מטעם חבר הלאומים.

תוספת 1

- א. למשלמים שייכת זכות הבעלות והיחידה וקנין היחיד על הכותל המערבי, מאחר שהיא חלק בלתי נפרד ממצר החרם אל שריף, שהגזר רכוש וקנין למשלמים שייכת גם זכות הבעלות על הרחבה אשר ליד הכותל ועל השכונה הסמוכה אשר סמוך הכותל המבונה שכונת המערבים, שכן הנכסים הללו נקשו לוקף על פי חוק השריפה המשלמי, מאחר שהתקדשו לדברי צדקה.
- ב. בשום פנים אין לחשב את השמישי והמלה וכן (א) אותם החפצים שיהודים יהיו רשאים להעמיד על יד הכותל בין בהתאם לפסק הדין הזה, או על פי הסכם שיתקבל על ידי שני הצדדים כאילו הם מסכמים להם (ליהודים) כל מין זכות בעלות על הכותל או על הרחבה הסמוכה, או כאילו יבואו לידי כך.
- ג. מצד שני חובה על המשלמים מבלי לבנות או להקים כל מבנה או לתרום או לתקן כל בנין בתוך רכוש לוקף (מצד החרם ושכונת המערבים) הסמוך לכותל, באופן שהעבודה הגיל תגע (תסגיר גבול) בהרחבה הגיל או תשמש מעצור על דרך בנייתם של היהודים אל הכותל או שתביא לידי הפרעה לתפלת היהודים במשך שעות ביקורי התפלה שלהם בכותל, או לידי התערבות בתפלות אלה, אם אפשר להמנע מזה באיזה אופן שהוא.

כשדבר נגד לעדה היהודית צעדה הממשלה על משמר הסטטוס-קו, אולם כשהמשלמים הפרו את הסטטוס-קו כפי שזכרנו קטן ליד הכותל המערבי ובסתם דלת מוצר הר ולא עזרו כל מאת היהודים.

- (3) האסורים שהוטלו בתור הנראת שעה על הבאת פסלים, מרכבים או מתצלות, כמאות, וילונות ומחיצות וכדו וכן על נהיגת המנוט בשעות ידועות לאורך הרחבה, יעשו איסורים החלטיים - וגם האסור הזמני בנוגע לנעילתה של הדלת אשר בקצת הדרומי של הכותל בשעות ידועות יעשה גם הוא לאסור מוחלט, ואולם זכותם של המשלמים לעבור הלון ושוב דרך הרחבה, במהלך מעברים הרגיל, תכונד ואין למנוע בה כלל ועיקר, כשם שהיה הדבר נוהג עד כה.
- (4) אסור להביא אל הכותל כל אהל או וילון או כל חפץ דומה לזה כדי להגינו שם, ואפילו לזמן מוגבל.
- (5) אסור ליהודים לתקוע בשופר על יד הכותל ואסור להם לגרום למשלמים כל הפרעה בת מניפה, מצד שני אסור למשלמים לסדר את סכס הויכר סמוך להרבה בשעה שהיהודים מתפללים או לגרום ליהודים כל עגמת-נפש (הרגוה) באיזו צורה שהיא.
- א. הפרעות בתפלה. לפי סעיף ב', (5) מדבר המלך, אסור למשלמים לגרום ליהודים כל עגמת נפש (הרגוה) באיזו צורה שהיא בעת התפלה, למעשה, קודא המתאוו מעל גג האוהות הדרומית של רחבת הכותל בזמן תפלת היהודים בערבי שבתות ומועדים בעת שקיעת השמש ובימי שבתות ומועדים בשעות התפלה בין הערבים, קריאת המואזן באוהות והנוג מחדש וגורם להפרעת תפלת היהודים, נתון אפוא לבטלה.

עוד דבר הונהג מחדש, לערוך קריאה על ידי קבוצ אנשים במסגד שבאוהות הדרומית של הכותל, הקריאה נערכת בדיוק בזמן תפלת ערבית של היהודים וזהו גורם להפרעת התפלה, יש צורך הכרחי לבטל את הקריאה הזאת שהונגנה מחדש ומבטלת להפרעת תפלת היהודים.

